

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою професійного спрямування
«Муніципальне підприємництво»

на тему: «ІНВЕСТИЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
(НА ПРИКЛАДІ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ)»

Виконавець:

студентка ЦЗФН

Матвеева Наталя_____

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Клевцевич Наталія Анатоліївна

/підпис/

ОДЕСА – 2022

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Регіональний аспект формування інноваційної моделі розвитку економіки нині є досить важливим та актуальним питанням. Прагнення України перейти до нового етапу суспільно-економічного розвитку відбувається в умовах становлення її державності та регіоналізації економіки, зростання самостійності регіонів і утвердження їх як відносно самостійних суб'єктів господарювання, що мають свої повноваження та обов'язки. Інноваційний потенціал регіонів виступає базовою характеристикою їх інноваційної діяльності, тоді як забезпечення інноваційного розвитку регіонів – одне з основних завдань регіональних органів управління. Вагомий внесок в економічну теорію і методологію інноваційного розвитку на мікро- і макрорівні зробили вітчизняні вчені: Шумпетер, Dodgson M., Bessant J., Диксон П., Друкер П., Портер М. Портер М., Котлер Ф. Амоша О.І, Санто Б., Tidd J., Bessant J., Твісс Б. та ін. Однак поглибленого вивчення потребують питання, щодо забезпечення інноваційного розвитку на регіональному рівні.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування і розробка практичних аспектів забезпечення інноваційного розвитку на регіональному рівні зокрема на прикладі Одеської області регіону.

Для досягнення мети дослідження було визначено та поступово вирішено наступні **завдання**:

1. Дослідити сутність понять інновації та інноваційний розвиток.
2. Розглянути інструменти забезпечення інноваційного розвитку територіальних одиниць.
3. Дослідити світовий досвід формування спроможних громад на основі принципів інноваційного розвитку.
4. Дати загальну характеристику та провести аналіз соціально-економічного розвитку Одеської області.
5. Здійснити аналіз інноваційної діяльності підприємств та організацій Одеській області.
6. Проаналізувати проблеми інвестиційного забезпечення інноваційних перетворень.
7. Розглянути венчурні інвестиції як важіль інноваційного розвитку ІТ сфери.
8. Обґрунтувати перспективи залучення грантів для впровадження інновацій у сільському господарстві.
9. Дослідити фандрейзінг як джерело фінансування соціальних проєктів Одеського регіону.

Об'єктом дослідження є інноваційний розвиток Одеської області.

Предметом дослідження є теоретико-практичні аспекти удосконалення інноваційного розвитку області за рахунок використання різноманітних інвестиційних інструментів.

Методи дослідження в процесі написання кваліфікаційної роботи застосовувались наступні методи: загальнонаукові (аналогія, системний аналіз,

формалізація); економіко-статистичного аналізу (табличний, графічний, групування, класифікації); маркетингові (спостереження); експертної діагностики (ранжирування, порівняння, оцінювання).

Інформаційною базою дослідження слугували наукові публікації та монографічні видання вчених, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані звітності офіційних статистичних збірників, офіційні дані органів державної статистики України.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (80 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 114 сторінок. Основний зміст викладено на 107 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 15 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: «СУТНІСТЬ ТА ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ ІНОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК», опубліковану у віснику наукових робіт ФЕУП.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі роботи **ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ** розглянуто сутність та дефініція поняття інноваційний розвиток; інструменти забезпечення інноваційного розвитку територіальних одиниць; світовий досвід формування спроможних громад на основі принципів інноваційного розвитку.

У другому розділі **АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ** проведено аналіз соціально-економічного стану Одеської області; аналіз результатів інноваційної діяльності на регіональному рівні; розглянуто проблеми інвестиційного забезпечення інноваційних перетворень

У третьому розділі **НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ** обґрунтовано: венчурні інвестиції як важіль інноваційного розвитку ІТ сфери; перспективи залучення грантів для впровадження інновацій у сільському господарстві; фандрейзінг як джерело фінансування соціальних проєктів Одеського регіону.

ВИСНОВКИ

1. Доведено, що для територіальних громад України вкрай важливим є обрання власної моделі інноваційного розвитку. Можна стверджувати, що інноваційний розвиток є неможливим без трьох основних складових – розвитку науки, освіти і професійного навчання. В свою чергу кожна з означених складових повинна бути системною, інноваційною та результативною, що потребує обов'язкового управлінського супроводу

2. Встановлено, що для України та її територіальних одиниць вкрай важливим є обрання власної моделі інноваційного розвитку. Можна стверджувати, що інноваційний розвиток є неможливим без трьох основних складових – розвитку науки, освіти і професійного навчання. Встановлено, що до найважливіших факторів, здатних забезпечити перебудову структури української економіки, надати їй

інноваційно-інтегрованого характеру, нами віднесено такі: оптимізацію ролі і величини інноваційного компонента у структуруванні економіки; формування оптимальної структури національного багатства; оптимізацію людського потенціалу у структурі ресурсної економіки; вплив економічної влади на економічну структуру національної економіки. Для забезпечення сталого розвитку економіки України необхідно чітко усвідомлювати і використовувати усі можливості інноваційних механізмів, зокрема кластерів і технологічних платформ.

3. Визначено, що світовий досвід підтверджує ефективність інноваційної політики країн-лідерів інноваційного розвитку, яка будується на принципах системності та не лише охоплює спеціальні стимули інноваційної діяльності, але й створює сприятливі умови для ведення бізнесу в країні, сприятливе інституційне середовище, а також розвиває фактори інноваційного виробництва. Перспективою подальших досліджень є розроблення механізмів та інструментів адаптації світового досвіду до реалій української економіки в інтересах забезпечення її інноваційної безпеки.

4. Встановлено, що Одеська область має достатньо великий потенціал для розвитку та залучення інвестицій, як з боку національних інвесторів, так і іноземних. Регіон розвивається у всіх напрямках економічної діяльності, має значні здобутки в розвитку промисловості, сільського господарства, дякуючи своєму географічному положенню розвивається транспорт та торгівля.

5. Проведений аналіз показав погіршення стану інноваційної діяльності в Одеській області впродовж 2017–2020 рр., оскільки переважна кількість показників мала негативну тенденцію до зміни. Причинами цього, на нашу думку, є недостатнє фінансування інноваційної діяльності підприємств області, скорочення кількості наукових кадрів, незначна кількість конкурентоздатних інноваційних проектів, великі витрати на нововведення, високий економічний ризик, тривалий термін окупності нововведень, нестача інформації про нові технології та ринки збуту, відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами та науковими установами, відсутність кваліфікованого персоналу, відсутність попиту на високотехнологічну продукцію на внутрішньому ринку через домінування галузей, орієнтованих на виробництво низько технологічної продукції, несприйнятливості підприємств до нововведень, недостатній рівень захисту прав інтелектуальної власності тощо.

6. Доведено, що держава повинна створити оптимальні умови для розвитку інноваційної та інвестиційної діяльності, її загального соціально-економічного розвитку, формування стимулюючого законодавства та інституційного середовища для всіх суб'єктів інноваційного процесу. Держава має стати безпосереднім провідником інноваційного та інвестиційного розвитку, замовником і організатором досліджень і розробок на найсучасніших напрямках науково(технічного) прогресу та сприяти їх упровадженню в усі сфери економічної діяльності. На нашу думку збільшення інноваційного та інвестиційного потенціалу призведе до зростання економіки країни загалом та її окремих територіальних одиниць.

7. Доведено, що можливість (як з кадрового, так і з технічного погляду) для розробки мобільних застосунків в Одеському регіоні за вищевказаними напрямками.

А логіка венчурного інвестування передбачає одночасну реалізацію декількох десятків проєктів. Крім того створення інфраструктури для діяльності ІТ компаній передбачає перспективи їхнього компактного розташування. Тобто їм потрібні не тільки апартаменти та місця для відпочинку, а й відповідна інфраструктура (від високошвидкісного Інтернету до коворкінгу) та відповідне ком'юніті. Все це може запропонувати Одеський регіон.

8. Розраховані показники свідчать про ефективність запропонованого проєкту. Зокрема, чистий дисконтований дохід складатиме більш ніж 1,5 млн. грн. Індекс прибутковості (3,69) є достатньо високим для сільськогосподарських проєктів. Внутрішня норма прибутковості складає 52,26%, що вказує на достатньо стійке положення проєкту по відношенню до зовнішніх чинників. Рентабельність проєкту за межами життєвого циклу зростатиме значно вищими темпами, оскільки родючість горіхового саду буде тільки підвищуватись.

9. Встановлено, що одним із найголовніших аспектів фандрейзингового проєкту з розвитку інклюзивного туризму в Одеському регіоні є визначення того, чому іншим людям зазначена проблема має бути важливою настільки, що вони матимуть бажання витрати власні кошти або інші ресурси для її вирішення.

АНОТАЦІЯ

Матвєєва Н.О., «ІНВЕСТИЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (НА ПРИКЛАДІ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Муніципальне підприємництво», Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2022 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є інноваційний розвиток Одеської області.

У роботі розглядаються теоретичні та методологічні аспекти інноваційного розвитку територіальних одиниць. Проаналізовано поточний стан інноваційної діяльності Одеської області. Запропоновано напрямки забезпечення інноваційного розвитку Одеської області.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, інноваційний розвиток, забезпечення інноваційного розвитку, інвестиційні інструменти інноваційного розвитку, венчурні інвестиції, гранти, франчайзинг.

ANNOTATION

Matveeva N.O., « INVESTMENT TOOLS FOR ENSURING INNOVATIVE DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES (ON THE EXAMPLE OF THE ODESSA REGION)».

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «076 «Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges» under the Master's program « Municipal enterprise», Odessa National University of Economics Odesa, 2022

The master's qualification work consists of three sections. The object of the research is the innovative development of Odesa region.

The work considers theoretical and methodological aspects of innovative development of territorial units. The current state of innovative activity of the Odesa region is analyzed. Directions for ensuring innovative development of the Odesa region are proposed.

Key words: innovations, innovative activity, innovative development, provision of innovative development, investment instruments of innovative development, venture investments, grants, franchising.